

De Zandse Notenggaard
- Ervaar de complete belevenis van de not -

< een indruk van het bezoek van hogeschool VHL aan De Zandse Notenggaard

welkom bij de nieuwsbrief!

Welkom bij de tiende nieuwsbrief van project FARM LIFE! In deze nieuwsbrief een interview met Herman Janssen, over zijn notenboomgaard De Zandse Notenggaard en een verslag van een bezoek aan zijn bedrijf. Tevens natuurlijk aandacht voor het agroforestrynieuws uit Vlaanderen.

Doel van het project FARM LIFE is om bij te dragen aan een klimaatbestendig Europa, door informatie te verzamelen en te delen, door het ontwikkelen en tonen van innovatieve adaptatietechnieken en door burgers, belanghebbenden en beleidsmakers bij elkaar te brengen. De nieuwsbrief verschijnt 12x per jaar.

geplande evenementen ...

*** In verband met coronamaatregelen is onzeker of geplande activiteiten kunnen doorgaan ***

Raadpleeg daarom de website of mail naar euridice.leyequienabarca@hvhl.nl voor de meest recente informatie.

• EURAF Conferentie

De 5e **Europese Agroforestry Conferentie** (EURAF 2020): 'Agroforestry voor de transitie naar duurzaamheid en bio-economie' zal plaatsvinden in Nuoro, Sardinië (Italië), **in het voorjaar van 2021**. U kunt zich al inschrijven via <https://www.euraf2020.eu/>. De deadline voor registratie zal worden aangepast aan dit nieuwe moment. Zie ook <https://www.euraf2020.eu/> en <https://www.euraf2020.eu/covid-19-emergency/>.

interessante link ...

Agroforestry: bomen en struiken inzetten voor duurzame (voedsel)productie biedt kansen! Zie onderstaande link:

https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?utm_source=newsletter&utm_medium=e-mail&utm_campaign=user-mailing&msg=26239

verslag bezoek De Zandse Notenggaard: Nuts for Walnuts

Op donderdag 2 juli verzamelde een delegatie van onderzoekers en docenten van hogeschool VHL in Velp zich voor een vrijwillige hersenspoeling in het Walnootadvies en –expertisecentrum De Zandse Notenggaard in Huissen, georganiseerd door Herman Janssen en zijn vrouw. Je zou kunnen zeggen dat het hersenspoeling was, omdat onze geest volledig werd gericht op de voordelen van het kweken, eten, verwerken en ervaren van walnoten.

We hebben geleerd dat 15 gram noten per dag officieel wordt geadviseerd en om een heel goede reden: de noten leveren essentiële aminozuren voor de ontwikkeling van je hersenen. Noten worden nog steeds onderbenut in onze voeding en ze passen perfect in de overgang naar een voedingspatroon met minder vlees. Herman Janssen is een zeer vermakelijke en ervaren notenteler. Tussen de kassen van Huissen creëerde hij een groen agroforestry-wonder van 6.000 m2. Hij experimenteert met nieuwe soorten, met rijen- en strokenteelt, met houtwerk en zelfs met kunst. Het perceel was vroeger zijn familieboerderij, maar na een carrière in de voedingsindustrie besloot het koppel de velden om te vormen tot een kennis- en bezoekerscentrum.

Herman werkt samen met een aantal collega's om (Nederlandse) nieuwe cultivars op de markt te brengen en een korte waardeketen van noten-gerelateerde producten naar de regio te promoten. Daarnaast start hij een project op over de productie van notenkaas voor de veganistische markt en pleit hij voor de rol van notenbomen in het Nederlandse landschap. De majestueuze walnotenboom was een bekend onderdeel van boerenerven, maar de laatste jaren gaat het aantal notenbomen achteruit. Herman is ervan overtuigd dat boeren kunnen profiteren van de combinatie van walnoten en vee in een agroforestry-setting: ze zouden 3 keer zoveel eiwitten kunnen oogsten uit de combinatie van koe en walnoot in vergelijking met alleen gras en koeien. De eerste 10 à 15 jaar zijn voor de opstartfase van de bomen. Verdere voordelen zijn fijnstofopname, CO2-compensatie, schaduw voor dieren, waterretentie en uiteindelijk hout met een hoge marktwaarde.

Ons team van docenten en onderzoekers was onder de indruk van alle beschikbare kennis over noten en we konden zien dat studenten ook aansluiten bij het onderwerp. Herman toonde het resultaat van een prachtig landschapsvoorstel voor een groene corridor in Huissen, gemaakt door een groep landschapsstudenten van VHL, met De Zandse Notenggaard als centraal onderdeel.

We werden getraakteerd op een walnotenlunch met walnotenmelk, walnootgebakjes, soep, walnootthee. Allemaal erg lekker en bereid door de vrouw van Herman.

De VHL-delegatie zal proberen om studenten van VHL te verbinden aan het levendige expertisecentrum, met een scala aan onderzoeksprojecten. Herman is erin geslaagd om ons 'Nuts for Walnuts' te maken!

De VHL-delegatie bestond uit Dick van Dorp, Euridice Leyequién Abarca, Tijn Essens, Suzanne van der Meulen en Daan van der Linde (auteur).

Contact-info: Info@denootsaeck-adviesgroep.com, +31 6 2286 4679.

Nadere informatie: <https://denootsaeck-adviesgroep.com/> & <https://www.cropeye.nl/nieuws/nieuws-actueel/689-een-unieke-kans-voor-een-korte-noten-keten-agroforestry-notenpark-t-zand>

agroforestry in België ... (door Marlinde Koopmans en Jolien Bracke)

Online masterclass: inspiratiefilm over voedselbossen

Voor de masterclass Voedselbossen gaan we -hopelijk- voor een laatste keer digitaal. We houden van de interactie tussen deelnemers en sprekers die in normale omstandigheden door iedereen gesmaakt wordt. Toch hopen we je deze keer ook digitaal te inspireren door een inkijk te bieden in de wondere wereld van twee heel verschillende voedselbossen. Diderik Clarebout (De Woudezel - Diksmuide) en Piet Moerman (Eetbos Deinze vzw) zullen alvast met plezier hun ervaringen delen in deze online lesfilm.

Anders dan eerder gecommuniceerd, zal de lesfilm van deze masterclass ten vroegste midden augustus beschikbaar zijn. De video bekijken kan door in te schrijven via [deze link](#).

7 juli: Masterclass 'Soorten- en rassenkeuze fruitbomen'

- REEDS VOLGEBOEKT -

De masterclass van dinsdag 7 juli ging over het beheer van en de soorten- en rassenkeuze voor fruitbomen in agroforestry. Op Boomkwekerij De Linde leren we de kneepjes van het vak: welke aandachtspunten zijn er bij aankoop en onderhoud, kies je best voor zaailingen of voor geënte bomen, enzovoort. Bij Tuinsappen Lombarts Calville krijgen we een aanvullende rondleiding in één van de boomgaarden. Vanwege de coronamaatregelen zijn we genoodzaakt de deelname beperkt te houden. Deze masterclass zat daarom reeds snel vol.

25 augustus: Masterclass 'Zomersnoei, Verwerking en Vermarktning Fruit- en Notenbomen'

- REEDS VOLGEBOEKT -

In deze tweede cyclus van masterclasses over agroforestry besteden we opnieuw aandacht aan de zomersnoei. Ditmaal nemen we de jonge aanplant op de agroforestry-percelen van biooerderij de Zwaluw onder handen. De cursus zal worden gegeven door Paul van Laer (Nationale boomgaarden stichting). Frédéric Lerouge zal aanwezig zijn met de mobiele fruitpers Zevergem en een woordje uitleg geven. Ook zullen Jan Gelders (Den Boogerd) en Ton Baltissen (voorzitter Nederlandse Notenereniging) uitleg geven over de verwerking en vermarktning van fruit en noten. De masterclass duurt van 10:00 uur tot 16:00 uur. Meer informatie over deze masterclass vindt u [hier](#). Ook hier zijn we genoodzaakt de deelname beperkt te houden. Deze masterclass zit daarom reeds vol.

interview met ... Herman Janssen (De Zandse Notenggaard)

De Zandse Notenggaard is een kleinschalig agroforestry-project in Huissen. Elders in deze nieuwsbrief doet Euridice Leyequién verslag van haar bezoek op 2 juli samen met enkele collega's van hogeschool Van Hall Larenstein. Hierbij verslag van het interview met eigenaar Herman Janssen.

Wat is De Zandse Notenggaard?

"Het is een kleinschalige belevenisstuin (nog geen halve hectare) met daarin ongeveer 30 volwassen notenbomen van allerlei soorten. Deze staan er al zo'n dertig jaar, het is dus in feite agroforestry *avant la lettre*. Daarnaast hebben we de laatste vier jaar andere soorten aangeplant. We verwerken de noten in verschillende producten en gebruiken niet alleen de not zelf, maar ook de bolster of de schaal. Dit alles ter inspiratie voor andere ondernemers die op zoek zijn naar nieuwe vormen van landbouw."

Wat is uw doel met De Zandse Notenggaard?

"Het gaat erom dat we laten zien dat agroforestry allerlei vormen heeft en breed toepasbaar is. Je hoeft agroforestry niet per se groot aan te pakken, het kan bij wijfrose van spreken ook in je achtertuin. We hebben verschillende vormen verwerkt in de tuin, bijvoorbeeld *ally cropping*, wat de laatste tijd veelbelovend lijkt. Daarnaast hebben we een bedrijf, De Nootsaek, waarin we nieuwe agroforestry-initiatieven ondersteunen. Alles heeft tot doel agroforestry (niet alleen notenteelt) verder te brengen omdat het heel veel voordelen heeft. Het heeft landschappelijke meerwaarde, je stimuleert lokale productie en korte ketens en je legt CO₂ vast voor de lange termijn."

Hoe bent u met het initiatief begonnen?

"Ik ben sinds een paar jaar met pensioen en heb daarvoor in de levensmiddelensector gewerkt, de laatste jaren in de verwerking van specerijen. We waren ook daar bezig met duurzaamheid. Zo probeerden we in de landen waaruit we de specerijen importeerden verantwoorde productie te stimuleren, en experimenteerden we ook met lokale productie in kassen. Zelf heb ik zo'n dertig jaar geleden een aantal notenbomen aangeplant vanwege een initiatief in de jaren '80 om notenteelt te stimuleren. Daar pluk ik nu de vruchten van."

Wat is volgens u de stand van agroforestry in Nederland, wat zijn de uitdagingen?

"Er is een geleidelijke transitie gaande. Agroforestry is heel divers; naar mijn mening moet je niet dogmatisch zijn en boeren de vrijheid geven om hun eigen vorm te kiezen.' Een strook met notenbomen als perifer rond je tuinbouwbedrijf is al een mooie eerste stap. Een andere uitdaging is natuurlijk de verdienmodellen. Het is belangrijk te laten zien dat je er als ondernemer genoeg aan kunt verdienen. Als dat niet lukt, ben je nog verder van huis."

inschrijven en uitschrijven voor de nieuwsbrief ...

Wilt u zich **inschrijven** of **uitschrijven** voor de nieuwsbrief? Mail dan uw naam naar euridice.leyequienabarca@hvhl.nl, onder vermelding van: inschrijving nieuwsbrief of uitschrijving nieuwsbrief.

partners:

netwerkpartners:

disclaimer

Copyright © 2019 | farm-life.eu
<https://www.farm-life.eu/>

The project Farming the Future – Building Rural Networks for Climate-Adaptive Agriculture - FARM LIFE – is co-funded by the LIFE Programme of the European Union under contract number LIFE17 CCA/ NL/000093

<https://www.facebook.com/farmlifefarmingthefuture/>